

DIRECTOR:
Dr. AUGUSTIN POPA

REDACTIA ȘI ADMINISTRATIA
BLAJ — JUD. TÂRNAVA MICĂ

INSERATE:

Un șir garmond: 6 Lei. La
publicări repetate după
involală

Unirea

REDACTOR:

Prof. DUMITRU NEDA

ABONAMENTUL

Pe un an . . . 200 Lei

Pe 6 luni . . . 100 Lei

Pentru străinătate 400 Lei

Foale bisericăscă-politică — Apare în fiecare Sâmbătă

Pentru pacea lumii

Comemorăm: 1914—1934. Se împlinesc în aceste zile 20 de ani dela izbucnirea celui mai groaznic măcel pe care l-a văzut lumea.

Din spasmurile lui însângerate a răsărit, întâmplător, și ceva bine. În ordinea politică. S'au schimbat hotare de țări. Dreptatea istorică și-a tăiat drum printre stâncile minciunei impietate. — Totuși, icoana războiului mondial rămâne înfiorătoare, oribilă. Cât sânge tânăr! Câte chinuri și dureri neînchipuite! Lacrimi și sbucium imens. Mame zdrobite de griji și orfanii pe drumuri. Averi imense distruse și milioane de cerșetori muritori de foame. O crâncenă și tragică „sinucidere a Europei”, cum i-a zis Benedict XV. Totuși, privit creștinește, ce-i acest dezastru material „față de ruina sufletelor” pe care o deplânge îndurerat Papa Pius XI. Ura, dușmănia, trufia, înșelăciunea, cruzimea și toate celelalte destăinuirii ale bestiei din om au prăznuit atunci bacanalii sinistre. Iar după trecerea flagelului, spectacolul scârbos al destinderii nervilor exasperați, în noroiul luxuriei, a lăcomiei, a hoției și a tuturor plăcerilor degradante. O adevărată cufundare în lava iadului.

Toate acestea nu le-am uitat încă. Morții trăiesc încă în inimile rănite. Schilavii și orfanii cerșesc la poartă. Desfrâul se răstăfă fără rușine.

Totuși, după 20 de ani, se vorbește iar de război. De sigur, vorbe și asigurări de pace nu lipsesc. Le dă până și Germania. Se țin conferințe și se leagă alianțe. În același timp însă toate țările se înarmează febril. Cheltuielile de „apărare” cresc la infinit. Națiunile se organizează militarmente. Toate științele sunt puse la contribuția pentru a găsi mijloace de distrugere înspăimântătoare de „perfecte”. Cultul exagerat al sportului, preamărirea unilaterală a violenței și a disciplinei oarbe, a virtuților eroice și războinice, împreună cu o nebuloasă exaltare a naționalismului strident și intolerant, sunt însăși notele caracteristice ale spiritului vremii. Spirit crescut artificial, în bună parte printr-o presă ale cărei legături cu marea industrie grea și cu fabricile de armament cu cât e mai ocultă, cu atât este mai reală și mai păcătoasă.

Toate acestea de ce? Pentru a asigura pacea, conform vechiului adagiu: si vis pacem, para bellum. — Minciună! Pacea n'are nevoie de decor lugubru. Ea se pregătește altfel. Cu alte mijloace și pe alte căi. Și de către state și de către societate. Spiritul public trebuie îndrumat în cu totul altă albie și fabricile de armament — tre-cute direct în gospodăria statelor pentru lăcomia câtorva vampiri să nu se mai poată îmbogăți din sângele milioanei de nevinovați — trebuie puse la altă treabă. Ar trebui să se cultive spiritul păcii, al iubirii frățești, al dreptății și al milei. Ar trebui... Ar trebui coborât din nou în viață spiritul lui Hristos. Numai așa vom scăpa de teribila amenințare. Numai așa vom avea pacea. Adevărată pace.

Creștinul trebuie să o dorească din tot sufletul. Și trebuie să muncească pentru ea. Acolo și atâta cât poate. În sine însuși mai întâi de toate. E să fie „fiu al păcii”. Adecă: împăcat cu sine și cu Dumnezeu. Apoi să se silească a răspândi acest duh al curățeniei sufletului în alții. Pentru că să se răspândească în toată țara. Ca să avem pace în țară și bunăînțelegere. — Aceasta e cea mai patriotică, cea mai nobilă, cea mai românească faptă pe care o putem da astăzi țării noastre: să lucrăm sincer la recreștinarea ei. Prin aceasta ti vom asigura pacea.

Serbări cu ponos

Scandalul dela Năsăud redeschide problema serbărilor naționale

(=). „Telegraful” Sibiuului iar nu-i cuminte. Sare în horă nepoftit. Și, pe deasupra, își mai permite și chituri idioate.

Ci-că ar fi o furtună de supărare în „Unirea”. Motivul: „Cum a și îndrăznit Episcopul militar, cu preoții săi ortodocși, să se prezinte la ceremonia sfințirii apel și a luării jurământului ostașilor, când acești ostași nu sunt cu toții ortodocși! Pentru viitor, în organul mitropoliei Blajului se cere „în special un șef de mare rang” (probabil un arhiepiscop) pe seama militarilor de confesiune greco-catolică, „tot așa și în fiecare regiment” (chiar dacă n'are soldați de confesiunea greco-catolică? — regimentul să fie înzestrat cu câte un preot greco-catolic”. — Iar drept concluzie firească și convingătoare la acest tâlc înțelept pe care a ținut să-l dea articolul de fond al „Unirii” din 28 Iulie, „Telegraful” se miră, că „monsienorii”, adică noi, „nu se prea îndignează... când preoții romano-catolici, îmbrăcați în ornate, iau parte activă la procesiunile greco-catolice”...

Din creștinească dragoste ne simțim datorii cu oarecari lămuriri. Nu putem lăsa pe precucernicii „telegrafști” în acest hal de zăpăceală. Mai ales că ar fi să ne fie și confrăți întru gazetărie. — Pentru că să ne putem înțelege însă, trebuie să punem oarecare rândulă în gândurile lor săltărețe

Mai întâi: chestiunea cu participarea romano-catolicilor la procesiunile noastre. — Se pare că simt și ei, cu toată mistica ortodoxă în care plutesc, că „asta va fi poate altă căciulă”. Exact. Și nu numai „pentru clarissimi Unirii”, ci pentru orice om cu scaun la cap. Scandalul dela Năsăud e una și preținsele procesiuni cu romano-catolicii alta. Și anume: fiind aci vorba de două culte neortodoxe, am putea să le spunem fărtașilor scurt și simplu, că-i o „altă căciulă”, care nu-i de capul lor. Nu-i privește. — Dar nu vrem să fim răi. Nu vrem să-i lăsăm chinuși de curiozitate. Vreau să știe taina acelor procesiuni? Le-o spunem. Cu o condiție însă. Să ne spună mai întâi dânsii ceva. Să-și scuture nițel chica memoriei și să-și aducă aminte de anumite congrese, prin țări depărtate și de anumite vizite înalte pe la patriarhia din București. Acolo erau, ca în mreața văzută de sf. Petru, tot felul de vietăți creștine, unele cu barbă ortodoxă, altele rase pe anglicanle și iarăși altele numai cu mustață fără barbă etc. Și s'au făcut ceva slujbe în comun... Iși mai aduc frații aminte? Să ne lămurească mai întâi cuvioșille lor ce-i cu aceste înfrățiri ciudate și apoi numai decât le vom răspunde și li vom lămuri.

În așteptare, să trecem la cealaltă chestiune: scandalul dela Năsăud. Cucernicii Ke-

ricularianii cearcă să facă din el duh și haz. Nu reușesc decât să și arate gradul de cuminenție și de serlozitate. Care nu-i prea urcat. Nu se schimbă lucrurile din lume cu o răstălmăcire atât de lefțină și, cu tot hazul Sibiuului, cazul dela Năsăud rămâne un scandal. Fiindcă soldații noului regiment granițaresc sunt aproape 100% uniți. N'au nimic cu ei toți preoții ortodocși din România. Fie ei episcopi militari sau simpli umbători cu căldărușa. Dacă le arde de paradă, pot să și-o facă ori când, ori unde și în cadre cât se poate de dominante. Dar nu cu credincioșii noștri. Armata nu poate fi făcută simplu instrument de siluire a conștiințelor, pentru a satisface te miri ce gusturi sadice de paradă executată asupra unor oameni cari sufletește nu-ți aparțin. Armata e a țării întregi. Cei cari slujesc în ea, își sîn la dispoziția țării viața însăși. Au deci atâta drept, să fie îngrijși sufletește de preoții credinței lor. Și în vreme de pace, și în război. Și în zile de lucru, și la paradă militară. — Peste acest drept elementar nu se trece cu o ironie de proastă calitate.

Dimpotrivă, pentru orice om cuminte cazul dela Năsăud e prilej de meditație serioasă. Mai ales că nu-i singur. Este înel într'un lanț de neajunsuri asemănătoare. Mereu și în toate părțile se ivesc neînțelegeri cu prilejul serbărilor naționale. Felul cum înțeleg autoritățile Statului să participe la serviciile divine cari se sîn cu aceste ocazii, este sursă permanentă de conflicte, de jicniri, de dușmăni. — Am tot așteptat Regulamentul legii cultelor, care promitea să pună capăt acestui neajuns. Credem, că e timpul suprem să nu se mai amâne. Țara are nevoie de pace. De tot mai multă pace. Trebuie deci curmate imediat cauzele certelor și nemulțumirilor.

Mai ales când e atât de ușor. Fiindcă soluția dreaptă se impune de sine. Dacă biserica noastră face slujbă pentru stat, și pentru neam, neamul are și el datorlia să onoreze această slujbă. Declarând biserica noastră națională, legea indică și ea, în chip firesc, această soluție. Pentru că slujba să aibă caracterul de solemnitate națională, autoritățile trebuie să participe. În ce fel și după ce criterii? Chestiune de amănunt, care se rezolvă foarte ușor prin câteva norme generale, aplicate tuturor fără părtinire.

Nu ne putem ascunde mirarea, că Statul a lăsat până acum domnia capriciului și a banului plac în această materie. Când se știe precis că ea produce mult sânge rău. Ceeace Statul nu poate dori. El nu poate avea ambiția de-a-se prezenta în fața unui mare număr de Români drept asupritor sau disprețuitor al lor. Se știe doar care ar trebui să fie, în chip ne-

cesar, reacțiunea sufletească a acestor Români față de un gest de brutalizare a celor mai intime și mai delicate convingeri ale lor. — De ce întârzie dar în această situație tulbură? Trebuie să fie ceva la mijloc. Intervențiile patentărilor dominanți? Poate. Am ruga pe Preacucerul să nu mai încerce a opri apele din drumul lor firesc. La un moment dat, i-ar putea înghiți valurile. Ce câștigă doar ortodoxia din actuala orânduie a paradelor naționale? Dușmănie. Tot mai multă ură. Are nevoie de asta? Credem că nu.

Statul să-și facă, deci, datoria. Cât mai curând!

Sărbătoare sufletească. Ascultători de glasul harnicilor lor păstori sufletești, Ioan Popeneacu din *Blăjel* (distr. Mediaș), Tiberiu Turdeanu din *Dejani* (vicariatul Făgăraș), Lazar Lupu din *Zernea* (distr. Dumbrăveni) și Vasile Rusu din *Mociu* (distr. Șarmașu), credincioșii noștri din aceste parohii au țixit mereu bisericile lor în cele două zile de sărbătoare — Duminica trecută și Luni ce i-a urmat, praznicul Schimbării la față —, menite de Reuniunea arhidiecezană de misiuni din Blăj schimbării sufletești radicale a enoriașilor din ele.

Cuvântările de îndemn și învățături duhovnicești le-au ținut: la Blăjel p. Dr. Nicolae Lupu; la Dejani p. Dumitru Neda, ambii profesori la Academia noastră de teologie; la Zernea p. Grigorie Teșca contabil arhidiecezan și p. Gheorghe Simu adm. prot. al tractului Dumbrăveni; iar la Mociu p. Dr. Septimiu Todoran profesor la liceul nostru de băieți.

S'au mărturisit mulțime mare de bărbați și femei. La ascultarea mărturiilor au dat ajutor misionarilor și frații preoți din jur. S'au cuminecat câți numai au putut să se cuminece, atât la liturghia de Luni, cât și la cea de Marți dimineața. — Bisericele erau prea puțin încăpătoare pentru mulțimea care alerga — cu mic, cu mare — ca să asculte din gura misionarilor cuvintele de mângăiere și îmbărbătare în aceste zile de criză materială în care trăim. Sufletele se înprospătară înarmându-se

cu pavăza harului de sus, a credinței și a nădejdei de mai bine, iar greutățile de toate zilele vor fi de acum mai ușor de biruit.

Darul Domnului să rămână și să rodească și pe mai departe, din belșug, în aceste binecredincioase parohii.

Dor de mai bine

— Reflexii pastorale-ashetice —

de pr. Ioan Brânzeu

În rândurile-l din foia nr. 30 al „Unirii” din acest an, p. Liviu Chinezu subliniază unele lipsuri dureros de actuale ale vieții spirituale mirenești și preoțești. Fie-mi îngăduit să fac unele reflexii în legătură cu acele rânduri binevenite.

E limpede că nimeni nu poate sfinți pe altul dacă însuși nu este un sfânt. Nimeni nu poate să aprindă, dacă nu arde. Zelul și deprinderile ashetice să fi fost ele cât de intense în viața ideală a seminarului, odată omul (lui Dumnezeu), aruncat la mil de leghe, nu numai trupește dar și sufletește, de tot ceea ce cuprinde noțiunea „seminar”, începe deodată cu lupta pentru existență și lupta pentru menținerea pozițiilor sufletești. Luptă care, durere, sfârșește prea adesea în răceală și apatie.

De aceea starea ideală ar fi ca acel contact, care „nivelează, luminează și întărește, dă unitate și armonie” să se mențină și după eșirea din seminar. Ar trebui să se găsească oarecumva un mic colțisor, ce ar apare ca o anexă neoficială a circulațiilor noastre, unde să se facă acel contact între preotul din via și directorul său spiritual.

Mi-ar plăcea să văd răsărind, ca după o ploaie a harului, *reuniri mariane preoțești pe districte*, la cari să vină cu ocaziunea sinoadelor misionari dela centru. Sunt frumoase exercițiile spirituale. Dar odată la trei ani e puțin. Ordinele superioare, fie ele cât de înțelepte, rapoartele cât de exacte, încă nu sfințesc sufletele. De anchete nici nu pomenim. Să nu fie cu supărare: Cei veniți de curând

dela Roma să nu pregete a se cobori în mijlocul nostru, dându-ne și nouă puțin din focal sacru primit acolo. Să nu se jeneze. Noi privim într-ânsii pe fireștii și viitorii noștri conducători.

Trebuie găsită o modalitate a înființării *cercurilor culturale preoțești*. După pilda celor dascălești, cari ne-au luat de mult înainte. Imi iau voie să cred că introducerea obligatorie a cercurilor, să le zicem misionare, districtuale, cu reuniuni lunare pe parohii ar da un rezultat excelent*). Poporul dela un timp se plictisește de aceeași dicțiune; fie preotul acela cât de bun orator, dar după 10—20 ori 30 de ani neapărat devine comun, și știu din experiență că în un sat străin totdeauna am am avut penitenți mai bine dispuși.

În fine mi-ar plăcea să văd *activitatea din vacanță a tinerilor leviti*. Oare ce-ar răspunde toamna la întrebările: câte predici ai ținut? Câte cântări ai instruit? Căci țin să se știe, că precum oarecând arianismul prin cântări s'a răspândit și precum azi sectele prin cântece nenumărate, sentimentale și subiective, ușoare și populare, se răspândesc, tot astfel și credința noastră prin aceleași mijloace se va putea apăra. Un „agrist” m'a întrebat: Agru n'are cântări? Are, i-am răspuns, dar nu știu încotro să le caut...

Preasf. Iuliu între credincioși. Așa îl știm, și vedem că așa și vrea să rămână înaltul Ierarh clujan: Vlădica vizitațiilor canonice. Abia încheiată o serie, și începe alta, dela 15 August până la 14 Septembrie c.

În noul său drum apostolic Preasf. Iuliu va cerceta, în August: Mănăstirea Nicula (15), Colonia Ticu — Arghiș (19), Ardeova (21), Dretea—Nearșova (22), Stana—Gălășeni (23), Petrind—Petrinzel (24), Cuzăplacu—Sutoru (25), Ruginoasa—Stoboru (26), Bercea—Mierța (27), Almașu—Tându (28), Sfărașu—Fildul-de-jos (29), Bobin—Mesteacănu (30), Cutișu—Fildul-de-mijloc (31). În Septembrie: Fildul-de-sus (1), Huedin (2), Mănăstirea Lupșel (8) și Mănăstirea Strimba (14).

*) Prima Vinere mi se pare foarte potrivită.

Foia „Unirii”

Reflecții asupra geniului

de prof. Ion Covrig-Nonea

1. Observația de toate zilele duce la constatarea că faptele oamenilor sunt luegale în performanțe, adică în rezultate. Unii pot să facă mai mult decât alții, alții mai bine decât alții. Așa pantofarul face ghete mai bine decât un profan în ale cismăriei, croitorul execută croiala superior unui necunosător... Motivul pentru care lucrurile se petrec astfel este că el, cismarul și croitorul, au *învățat* să facă lucrurile acestea după metode sistematice, pe când profanul le execută doar imitând, fără să albă exercițiu prealabil.

Tot așa acțiunile omului matur sunt mai hotărâte și încoronate cu mai mult succes decât ale copilului, tot prin faptul că omul adult are experiență, pe când copilul nu.

Distincția între dibăcia și inteligența indivizilor se remarcă mult mai precis când e vorba de activitățile intelectuale și artistice. Așa, cel dotați cu inteligență pentru matematică, rezolvă probleme, încă de mici, mult mai bine decât oamenii maturi; cel ce au darul de a cânta la vre-un instrument muzical uimesc de timpuriu prin precocitatea și dibăcia lor, etc. Toate acestea dovedesc că sunt oameni

indiferent de vârstă și experiență, cari pot face, în anumite direcții, mai mult decât alții, sunt mai dibaci, astfel că reușesc să scoată din materialul dat mai mult decât alții.

În termenii populari se zice despre cineva care poate să facă mai mult decât altul că are *talent*, iar în termenii științifici că are o *aptitudine*. Sub influența activității spirituale, la acești oameni, materia diformă și inertă la forme și se însufletește, devine un *lucru viu*.

Ce stă la baza aptitudinii din punct de vedere psihologic?

2. Ceea ce constatăm, în primul rând, atunci când avem de-a face cu un individ dotat cu o anumită aptitudine este *meșteșugul* cu care execută lucrările. Dacă este sculptor, sapă în piatră și mâna nu-l trădează; dacă este pictor, ține cu îndemănare paleta și din amestecul culorilor și liniilor ies figuri și imagini; dacă este literat, romancier sau poet, poate să-și exprime ceea ce gândește sau simte, etc. Toate acestea dovedesc că individul dotat cu o aptitudine are o anumită îndemănare manifestată în exterior care un meșteșug, ca o tehnică, cu ajutorul căreia vede imagină exprimă real, *concretizează într-o formă*.

Dar aptitudinea nu se reduce numai la aceasta manifestare exterioară, talent în redare. Căci sunt mulți oameni cari posedă meșteșugul de a reda ceea ce alții au făcut, dar ei nu pot să creeze nimic. De exemplu: marii executori muzicali pot să cânte cu artă ceea ce

au produs alții, însă când e vorba să scrie ceva, sunt sub așteptări. Tenorii, deși farmecă prin cântul lor, sunt vestiți prin sărăcia căduhului. În literatură deasemenea exemplele abundă. Scriitorii și poeții cari au darul scrișului, produc mult, însă opera lor nu este sinceră, este lipsită de viață. Tehnica, construcția de fraze, este excelentă, lipsește însă suflul de viață care să umple cadrele formale și să o impue. Toți acești indivizi pot fi puși la un loc și numiți *talente*, adică dotați cu o aptitudine manifestată numai sub aspect tehnic; posedă meșteșugul artelor dar nu sunt creatori. În muzică sunt marii executori, în literatură constructorii de frazeologie.

3. În interiorul sufletului, alături de meșteșug, de îndemănarea tehnică, reclamată de orice artă, este ceva mai profund, care stă la baza aptitudinii atunci când posesorul ei este un creator. Acolo este un focar de energie creatoare ce fermentează, se manifestă și se cristelizează în opere atunci când energetismul psihic este pus în mișcare și se declanșează. Acest focar se prezintă în forma unui conglomerat de fapte și procese psihice. În primul rând o *intelligență* superioară mediei umane adică marelui majorității. Această inteligență permite posesorului ei să-și facă o educație aleasă, să ajungă la cunoașterea creațiilor vechi în domeniul unde are aptitudine și să-și însușească astfel tehnica disciplinei preferate. Odată ajuns în deplina ei posesiune, începe să

Pentruca slujba Sa să fie rodnică, Păstorul cel mare cere împreună lucrarea fiilor săi întru Domnul, prin rugăciune. Ceeace, nu încape îndoielă că aceștia vor și face cu dragă inimă. Cum, iarăși, nu ne îndoiim că vor răspunde și apelului adresat tuturor preoșilor din tractul Huedin și din întreaga eparhia, de a alerga, încă de Sâmbătă, 1 Septembrie c. la Huedin unde a doua zi, Duminică, e plănuțită împodobirea orașului, aranjarea unui conduct etnografic, o întrecere de coruri bisericești și populare și un festival artistic, în cadrele căroro înaltul Ierarh să fie sărbătorit după cuviință. — Bun lucru se face, căci: Vrednic este!

Ca toți să fie una. Aceasta a fost marea dorință arhierescă a lui Isus: ca toți credincioșii lui să fie o singură biserică. Cel rău a semănat desbinarea. Cel bun se silesc să refacă unitatea. Piedeci nenumărate și de multe feluri le stau în cale.

Cazul pâr. *Ieremia Cecan* din Chișinău este deosebit de instructiv, din acest punct de vedere. El stăruie pentru unire. Conducerea sa bisericească îl prigonește. I-s'a făcut și proces. Judecata însă se tot amână. De ce? Poate, fiindcă e o nucă greu de spart. Într'adevăr, acțiunea pâr. Cecan numai printr'o flagrantă călcare a spiritului evanghelic ar putea fi oșândită. Răspunsul său la acuza ce i-se aduce, e gata de pe acum. Il publică în No. 3 din „*Biruința Creștină*“, noul titlu al gazetei sale de până acum: „*Unirea Noastră*“. E împedec și convingător. Sună așa:

„Eu le zic: dacă de milioane de ori în fiecare zi se roagă pentru unirea bisericilor, de ce despre acest lucru nu se poate scrie în jurnale? Mie îmi răspund acei dela consistor, că a se ruga se poate, dar a scrie și a lucra în aceasta direcție nu se poate.

„Acest răspuns este înfrângerea noastră. Căci despărțirea bisericilor este triumful satanei. — Aflându-mă aproape de 70 de ani — eu repet și voi repeta până la moarte tuturor clericilor din România: lucrați toți, dar absolut toți, pentru unirea bisericilor, altfel vă așteaptă soarta clericului din Rusia. Aduceți-vă aminte de aceasta, că numai biserica unită va putea să biruiască pe satana“.

creze singur, perfecționează vechia tehnică și se avântă spre orizonturi noi, prin drumuri noi, deschise de el.

Inteligența aceasta generală se reclamă ca ceva necesar. Fără ea aptitudinea este un meșteșug numai, un talent de rang inferior. Chiar oamenii de talent, așa cum au fost definiți mai sus, au această inteligență. Când ea lipsește sau este scăzută, atunci orice inițiativă creatoare este nulă, posesorul aptitudinii rămânând la simple imitații.

Faptele dovedesc afirmațiile. Marii creatori au fost oameni de mare suprafață și de mare format, inteligenți și versați în ramura unde erau creatori, dacă nu în toate ramurile de activitate spirituală. Eminescu avea, pe lângă cultura literară, o frumoasă cultură filozofică; Goethe a fost și un filozof și naturalist, ba a formulat chiar un sistem naturalist și filosofic; Leonardo da Vinci un matematician și fizician pe lângă un pictor de geniu, etc.

4. Nu s'a epuizat însă conținutul sufletesc ce stă în dosul aptitudinii nici prin faptul că s'a descifrat, din el, inteligența și meșteșugul de a reda ceea ce se gândește. Inteligența și meșteșugul nu definesc suficient aptitudinea. Oamenii de talent le au și ei, dar nu sunt creatori ci simpli imitatori în virtutea deprinderii ce o câștigă printr'un exercițiu asidu. Ei nu pot da viață operei. Acest suflu de viață izbucnește din adâncimile sufletului și se impune cu necesitate. Personalitățile de

Știri mărunte

Primii misionari români în China. *Miercuri, în 8 August c. au părăsit țara doi tineri călugări franciscani din Moldova: PP. George Gabor și Andrei Benchea. Destinația: misterioasa și învâlmășita împărăție a cerului, adică China. Acolo vor vesti pe Hristos și evanghelia lui. Sunt, pe cât știm, primii misionari români printre păgâni. Ei încep ștrul apostolilor cu cari suntem datori evangheliei în schimbul martirilor cari s'au jertfit pentru încreștinarea noastră. De aceea ziua plecării lor trebuie s'o încreștăm la loc de cinste pe răbojul istoriei noastre bisericești, iar numele lor să le pomenim des în rugăciunile noastre, pentruca Domnul să facă rodnică apostolia la care au plecat, Sacrificiul lor este pentru noi mândrie și mângâiere sfântă.*

Oaspeți regali la Sovata. Vineri, în 3 c. a sosit la stațiunea balneară Sovata M. S. regina Maria, însoțită de arhiducesa Ileana și arhiducele Anton de Habsburg, cu odraslele lor. Înălții oaspeți vor rămâne în această localitate încântătoare până la sfârșitul luni. — Cu deosebită bucurie încreștăm atențiunea specială pe care a arătat-o familia regală Căminului »Sf. Iosif« al congregației noastre de surori, pe care l-au cercetat Luni, 6 August, la orele 7 seara. Primiți cu mare bucurie și cu multe flori, înălții oaspeți s'au depărtat încântați de ceea ce au văzut și nu au precupețit laudele meritate atât pentru aranjarea camerelor și curățenia lor exemplară, cât și pentru bucătăria excelentă, pe care au cunoscut-o din mica gustare ce li-s'a servit.

Dar de mare preț. Marele pictor japonez Takahashi Shōmatsu, deși budhist, are mare admirație pentru Sfântul Părinte dela Roma. Nu de mult i-a făcut dar admirabile picturi japoneze. Iar acum de curând i-a trimis, pentru muzeul Vaticanului, o seamă de manuscrise mai vechi de 1000 ani. Cuprind rugăciunile corespunzătoare rotului 182 ale rugăciunilor »Daihannya Mitta« (numele celor 6000 de cărți sfinte budiste). Importanța lor stă în faptul rarității. Nici un muzeu european n'a

reușit până acum să aibă așa ceva. În Asia chiar se găsesc în foarte puține muzee.

Știința în slujba Domnului. Măine, în 12 August, încep mari serbări la Messina, în Sicilia. Se inaugurează o nouă statuie a »Madonei della Lettera«, în mare cult în acele părți. Participă la serbări și Sfântul Părinte. Și anume așa: La orele 19.55 va da, în fața microfonului său, binecuvântarea apostolică pe care o transmite stațiunea Radio-Vaticana. Apoi va apăsa un buton electric. În clipa aceea se va aprinde un șir de lampe electrice dela coloana votivă din Messina, scaldând în valuri de lumină orbitoare statuia Madonei, atunci consacrată.

Locale. Duminică viitoare, a douăsprezecea după Rusalii, va predica în catedrală pâr. Dr. Ioan Suciu, profesor al școlii comerciale de băieți.

Congresul Agrului din eparhia Maramureșului. Incep congresele Agrului. Eparhia de nord în frunte. Il va ține la 25—26 August, la Șomcuta-Mare. Va participa și Preasfințitul Alexandru, care va pontifica o liturghie arhierescă. — Ceice doresc locuință și participare la masa comună se vor anunța părintelui Ioan Ilieșu, protopop, Șomcuta-Mare.

Situația în Austria. Asasinarea cancelarului Dollfuss a stârnit pretutindeni compătimire și groază. Și a semănat nesiguranță. Desfășurarea evenimentelor din mica Austrie putea aduce complicații nedorite în politica europeană. — Din fericire, moștenirea lui Dollfuss s'a dovedit solidă. A rezistat furtunii. Noul cancelar Schuschnigg — ucenic politic al marelui prelat Seipel — a restabilit liniștea în scurtă vreme. Energic, talentat și respectat, el este cheazășie sigură, că Austria va continua politica de până acum, organizându-se în stat creștin, după principiile din »*Quadragesimo Anno*«.

Altă crimă hitleristă. Sunt abia câțiva ani de când a trecut la catolicism marele scriitor german *Frideric Gerlich*. »Cazul« Terezei Neumann, studiat cu înfrigurare și temeinicie, l-a adus la adevăr. De atunci s'a făcut pe de-a-ntregul om nou. A părăsit toate publicațiile mari, la care era angajat și a început altele, în slujba credinței sale catolice. Scriitor strălucit și polemist redutabil, a stârnit multă invidie în adver-

mare format trăiesc intens o viață emotivă, complexă și variată nuanțată și simt necesitatea imperioasă de a exprima ceea ce simt, un fel de demon, care nu-i lasă în pace, așa cum se exprimă Socrates și Goethe. Acest demon, manifestat ca un impuls irezistibil de a crea, este legat de sensibilitatea afectivă a omului dotat cu aptitudine, isvorește din trăirile emotive ale omului de geniu. Fapte externe stârnesc gânduri și răscolesc emoții, stimulează o frământare psihică cu adânci rezonanțe sufletești, iar rezultatul frământării este gestația operei și necesitatea imperioasă de a o exterioriza și cristaliza într'o formă, este *momentul inspirației*. Personalitățile de mare format trăiesc intens, gândesc mult și suferă mult, iar operele lor nu sunt altceva decât cristalizări ale gândurilor, bucuriilor și suferințelor lor, trecute prin filiera de meșteșugar și date oamenilor lipsiți de asemenea preocupări.

Ca o dovadă că emotivitatea joacă un rol important în aptitudine este faptul că nici un scriitor nu poate scrie la comandă. Momentele de inspirație sunt intermitente nu continuu. Inspirația se pronunță atunci când fierberea internă începe, când demonul creației răscolește viața. Și cu cât rezonanțele sufletești sunt mai profunde și claviatura emoțiilor mai largă, cu atât și momentele de inspirație sunt mai dese, intense și variate. — Căci posibilitatea de a trăi intens și variat emoții sufletești și de a avea o continuă

prospețime emotivă, — este leit-motivul creației.

Sunt însă mulți indivizi cari trăiesc intens dar nu pot să exprime ceea ce simt și gândesc. Visează mult, trăiesc romane întregi, dar efectul creației este nul. Aceștia sunt așa numiții *diletanți*. Se delectează în trăirile și romanele făurite de imaginația lor, dar nu pot să toarne într'o formă tragedia internă. Este numai flacăra internă care se trăiește și iriesește de dragul emoțiilor, însă fără efect creator.

5. Întrebarea ce se pune: este genul ceva înăscut sau dobândit prin educație?

Diferențierea psihică dintre indivizi, atestată de experiența zilnică, ne arată că nu toți oamenii sunt genii. Or, dacă genul s'ar putea face atunci toți oamenii ar trebui să fie personalități de mare format.

În al doilea rând genul, chiar dacă este versat în multe laturi ale activității omenești, este creator, de obicei, într'un singur domeniu. Genul poate să se manifeste în toate ramurile de activitate și să creeze: Goethe, Leonardo da Vinci dar, în general, este specializat, adică creator, numai în unele ramuri, unde își aduce tot aportul.

Se desprinde, din aceste observații, constatarea că genul este dat nativ, se naște nu se face. Energetismul psihic creator, cu direcțiile lui de dezvoltare, sunt sădite adânc în sufletul genului încă dela naștere. Cu toate

sari. — Aşa s'a trezit, cu 15 luni în urmă, aşezat în »arest proteguitor«. N'a fost acuzat de nimic. N'a fost judecat niciodată. Nici nu s'a mai ştiut de el nimic din ziua fatală a arestării. Abia în 26 Iulie c. s'a aflat ceva: în »Münchner Neueste Nachrichten« »văduva S. Gerlich« anunţă moartea iubitului său soţ. Când a murit şi cum? Nimic. Totuşi se ştie precis: a fost asasinat şi el. În temniţă. Deşi nu putea avea absolut nimic cu isprăvile din 30 Iunie. El era doară rob de lungă vreme. — Pe semne, Hitler ţine să cimenteze temeliele Germaniei naziste cu sânge de martiri. Cu mult sânge!

Ce avem din Crucea Mântuitorului? In cercuri necatolice se agită des această problemă. Se afirmă, de obicei, că reliquiile păstrate în diferitele biserici catolice sunt false, fiindcă — vorba lui Calvin — adunate toate, nici 50 de oameni nu le-ar putea purta. In noua ediţie a cărţii sale: »Les Saints«, pâr. Ernst Hello arată cât de fără temei sunt aceste bârfeli. El calculează toate bucăţelele cunoscute din acest lemn sfânt. Nu fac decât 5 milioane mm³. Să zicem că mai există, necunoscute, încă de două ori atâtea. Am avea 15 milioane milimetri-cubici. Iar crucea Mântuitorului, după toate datele istorice câte avem, a trebuit să fie cam de 178 milioane mm³. Deci, abea mai avem din ea a zecea parte.

Sf. Ecaterina de Siena, patrona Italiei. Umila fiică a sf. Dominic, care totodată a fost şi una dintre cele mai strălucite figuri ale veac. XIV, a fost proclamată patronă a Italiei. Gestul e dintre cele mai concludente. Sf. Ecaterina, terţiară dominicană, (1347—1380) trăieşte într'o epocă dintre cele mai turburi atât pentru Italia cât şi pentru întreaga creştinătate. Prin insistenţele verbale, scrisorile şi scrierile sale, dânsa a îndeplinit în acele vremuri un apostolat împăciuitoare dintre cele mai rodnice şi mai binecuvântate pentru ţara sa şi pentru biserica Domnului sfâşiată de partide învrăjbite. In urma acestei proclamări, Sienna ajunge un centru de sfântă veneraţie cum, în afară de Roma, numai Assisi mai este pentru Italia. La municipalitatea oraşului s'au şi făcut demersuri pentru o nouă amenajare a casei natale a Sfintei şi a basilicii dominicane din nemijlocita-i apropiere.

Ca toţi să fie una. Pentru acest gând evanghelic se va ţine în Veneţia, în 2—9 Septembrie, o nouă »săptămână de rugăciuni şi studii pentru Orientul creştin«. Va fi a treia acţiune de acest fel; după săptămânile din Palermo şi Syracuse. Pentru a pregăti sufletele, cardinalul Veneţiei La Fontaine a dat o pasto-

acestea nu se poate neglija nici influenţa mediului şi a exerciţiului. Căci mediul este acela care pune la dispoziţia genului materialul prin care îşi face educaţia şi pe care apoi îl reformează şi prelucrează. Capacităţile native se dezvoltă sub acţiunea mediului şi a efortului ce-l face omul dotat. Fără un mediu favorabil unde să se desvolte şi fără efortul personal al genului, disciplina muncii, capacităţile creatoare rămân un capital mort.

Astfel activitatea creatoare a genului este rezultatul dotaţiei native dar şi opera educaţiei şi a disciplinei muncii. Căci genul, după expresia cuiwa, este o îndelungă răbdare şi efort, este 90% transpiraţie şi 10% inspiraţie. Şi dacă genul poate fi uneori creator în toate ramurile, regula este ca aptitudinea să-l fie trasată într'o anumită direcţie şi specializată într'o singură ramură de activitate. Transgresiunile ce se fac, atunci când se fac, au loc în domeniile de activitate vecine cu domeniul vocaţiei personale, foarte rar în domeniul cu totul diferite.

rală în care explică marea datorie a tuturor creştinilor de-a lucra pentru înfăptuirea marelui dor al unirii. Rugăciuni şi sacrificii se cer în acest scop. Şi studiu. Să cunoaştem mai bine Orientul, cu frumuseţea liturghiei lui şi cu marele rol pe care l-a avut în istoria mântuirii.

In slujba păcii. Preşedintele Statelor Unite, Roosevelt, a numit pe arhiepiscopul catolic din San-Francisco, Msgr. Eduard Hanna, preşedinte al comisiei: »National Longshoremen's Board«, încredinţată să facă cercetări şi propuneri privitor la greva maritimă, care a tulburat în mare măsură traficul de pe ţarmul Pacificului. Comisiunea a fost investită cu puteri foarte largi. Msgr. Hanna a primit această misiune de mare încredere graţie excepţionalei sale activităţi sociale şi a marelui respect de care se bucură în cercurile muncitorimii. Prestigiul său a crescut prin ducerea la bun sfârşit a câtorva mari acţiuni de pacificare de conflicte şi greve, în cari încercările puterii de stat se dovediseră neputincioase. — Evanghelia e bună şi pentru greve!

Aviz. Şcoala Normală rom. cat. de fete din Satu-Mare, publică vacant postul de prof. de violină. Profesoarele calificate să se îndrepteze la Direcţiunea şcolii normale rom. cat. de fete din Satu-Mare. — *Direcţiunea.*

Telefonul »Unirii«

B. Oluj. Am citit şi noi cele scrise de d. V. D. Gomboşiu, în »Curentul« din 5 Iulie c. despre »primejdia sectanţilor în jud. Turda«. Lucrurile pe care le scrie, pe temei de cercetări la faţa locului, par destul de îngrijorătoare. Totuşi nu ne-am alarmat. Dacă situaţia ar fi gravă, ar şti, de sigur, şi ordinariatul. Preoţii şi protopopii noştri din acele părţi n'ar fi întârziat să dea rapoarte fidele. — Totuşi, ancheta d. Gomboşiu merită atenţia. De unde nu-i foc, nu iasă fum. Şi e bine să stingem focul ce se naşte, chiar la început. Altfel ar putea fi prea târziu.

D. Bucureşti. Nu cunoaştem încă instrucţiunile ministerului privitor la felul cum trebuie făcută conscrierea averilor şi veniturilor bisericesti, prescrisă în noua lege de care ne-am ocupat şi noi. Oricum ar fi ele, un lucru e cert: Confrăţii »dominanţi« se vor burzului. Pierd o temă de efect: bogăţiile uniţilor. In schimb, statul îşi va vâti nasul în »căldăruşa« lor misterioasă. Tot mai »cade« în ea câte ceva şi pe aceste vremuri de criză şi sărăcie. Patriarhia dă pildă şi în privinţa aceasta. Insaşi revista oficială »Apostolul« ne lămureşte. Faţă de 1932, fondurile pravoslavnice au crescut cu sumiţa rotunjoară de 4.098.176 30! Frumos, nu? Şi de unde, mă rog, au picurat aceste părălute aghiosmate. Se însiră pe rând: Prefecturile: Ilfov 2.859.722; Prahova 315.688; Vlaşca 292.000; Muscel 113.000; Teleorman 30.000. Apoi: dela comune 2.315.224; dela Ministerul muncii 470.000; Comisia monumentelor istorice 220.000; dela stat 184.000 etc. Aceste sume deosebit de ajutoarele pe cari singurati-cele judeţe şi comune le-au dat parohiilor şi bisericilor proprii. Şi asta-i numai o singură »căldăruşa«. Dar când se vor cunoaşte toate, ce va fi? Ce se va alege de biata, de înduoşetoarea »misiune dominantă«.

P. Reghin. Congresul general al Agrului încă nu a fost convocat. Nu-i totuşi nici o primejdie de întârziere. După informaţiunile noastre, lucrările pregătitoare sunt foarte înaintate. S'a fixat definitiv locul: Lugojul, unde se face cu acest prilej şi sfinţirea catedralei de nou şi minunat zugrăvită a pâr. episcop Alexandru. Şi data e stabilită: prin 20 Septembrie. La fel programul. Incheind ciclul de 5 ani, serbările se proiectează grandioase. Merită să fie văzute. De aceea propaganda pentru participare cât mai numeroasă trebuie începută de pe acum. Să nu se uite, că trebuie să ne manifestăm cu toată vrednicia în acele părţi, unde credinţoşii noştri trăiesc în adevărată diasporă!

O. Bucium. Vă mulţumim pentru bunăvoinţa ce aţi avut, încasând abonamentul dela parohiile din districtul Almaşului.

Oficiul parohial Vărădia. Am primit 200 Lei, abonament pe a. c. La »U. P.« am plătit 150 Lei.

Oficiul parohial. Şieu-Măghiruş. Am primit suma trimisă. Abonamentul e achitat până la 30 VI 1934.

Oficiul parohial Sânt-Lazar. Confirmăm primirea abonamentului pe anul curent.

Dr. B. Cluj. Am primit 400 Lei. Abonamentul e achitat până la 31 XII 1933.

Oficiul parohial. Bistriţa. Confirmăm primirea abonamentului pe anul curent.

F. Căţelul. Am primit 300 Lei, abonament pe 1933 şi jumătatea întâi a a. c.

E. P. Beluş. Abonamentul e achitat până la 31 XII 1930.

Oficiul parohial. Lozna. Abonamentul e achitat până la 31 XII 1931.

T. Lugoj. Am primit abonamentul pe o jumătate de an.

M. Mofliul mic. Chităm primirea abonamentului pe 1934.

Parohia Rodna-novă. Am primit abonamentul pe anul curent.

Capitulul Metropolitan Blaj

Nr. 110—1934.

Publicaţiune

In ziua de *Joi 30 August* a. c., orele 11 a. m., se va ţine în localul Administraţiei Centrale Capitulare din Blaj — Piaţa Inoc. M. Klein, licitaţie publică cu ofertele închise şi sigilate pentru darea în întreprindere a *construirii morii sistematice* şi a casei turbinelor, conform planului, devizului şi caietului de sarcini, cari se pot vedea în orele oficioase (8—12, şi 3—6) în biroul Administraţiei Centrale Capitulare.

Termen de executare 3 luni, dela adjudecarea definitivă.

Deodată cu oferta se va depune şi o garanţă de 5% în numerar sau efecte garantate de Stat în valoarea lor de curs, după valoarea devizului de Lei 1 031 000.

La licitaţie se admit numai firme serioase, cari pot dovedi, că au mai executat astfel de lucrări în condiţiuni bune, reprezentând deplină garanţie morală şi materială, dovedind totodată cu Certificat dela Tribunalul respectiv, că nu sunt în stare de faliment.

După deschiderea ofertelor se va publica rezultatul, şi se va proceda imediat şi la o licitaţie orală.

Adjudecarea provizorie o face Administraţia Centrală Capitulară imediat, — sub rezerva aprobării din partea Preav Consistor Arhiepiscopesc, care hotărăşte definitiv.

Garanţa adjudecătorului provizor se va reţine, iar a celorlalţi se restituie numai decât.

In caz de neconfirmare definitivă a ofertelor, adjudecătorul provizor nu poate avea alte pretenţii, decât restituirea garanţei depuse.

Blaj, la 7 August 1934.

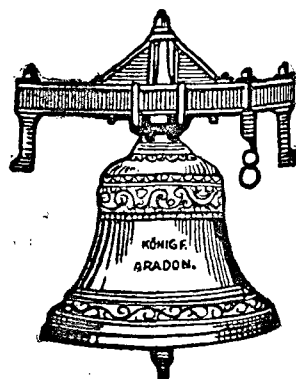
Administraţia Centrală Capitulară

FRIDERIC HÖNIG

ARAD, STRADA BARIŢIU 10—21

Cea mai veche şi mai mare turnătorie de clopote din România.

Fondată la anul 1840

La comandă fabrică clopote de orice mărime, din cel mai curat bronz pentru clopote, pe lângă garanţă mare şi cu prefixarea precisă a tonurilor. Invenţie proprie licenţie

Rechizite şi scune de fer pentru clopote. Motoare electrice pentru clopotit. — *Telefon 376.*

A apărut noua ediţiune a LITURGHIERULUI

Crudo 250 Lei
Legat întreg în pânz, aurit 340 „
LIBRARIA SEMINARULUI — BLAJ